

Andreja DrašlerFilozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Slovenija
andreja.draser@ff.uni-lj.si

UDK 811.11'243:378-057.875

DOI: 10.4312/vestnik.14.325-341

Izvirni znanstveni članek

Saša Podgoršek Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Slovenija
sasa.podgorsek@ff.uni-lj.si

STALIŠČA ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV DO AVTENTIČNIH GRADIV IN OPRAVIL PRI POUKU TUJIH JEZIKOV STROKE

1 UVOD

Uporaba avtentičnih gradiv pri poučevanju in učenju tujih jezikov je postala razširjena s komunikacijskim pristopom in na opravih temelječim učenjem (ang. *task-based learning*). Avtentična gradiva še posebej pri poučevanju tujih jezikov stroke (TJS) predstavljajo enega izmed glavnih elementov (Carter 1983). Upošteva se jih pri snovanju učnih načrtov in umešča v učbenike, saj so bogat vir kulture in kompleksnega ciljnega jezika. Nudijo široko paleto slovničnih struktur, besednih zvez, sporočanjških vzorcev, sporazumevalnih strategij, in so zato primerna za razvijanje sporazumevalnih zmožnosti (Gilmore 2007), kar je v komunikacijskem pristopu in podobnih pristopih, ki se pojavljajo dandanes, še vedno najpomembnejše. Guariento in Morley (2001: 347) rabo avtentičnih besedil vidita kot »način vzdrževanja ali povečanja motivacije za učenje«, prav tako menita, da omogoča »občutek stika z ‚realnim‘ jezikom, takim kot ga uporabljajo v skupnosti, kjer ga govorijo«. Mishan (2005) ugotavlja, da so k širši rabi avtentičnih gradiv v veliki meri pripomogli globalizacija in internet ter osredinjenost na učenca¹, kar je še posebej pomembno pri poučevanju TJS, kjer je učenec vključen v načrtovanje in oblikovanje učnega procesa ter izbiro učnega gradiva. V prispevku je ponazorjen koncept avtentičnosti v poučevanju tujih jezikov, ki zajema avtentičnost besedil, odnos med učencem in avtentičnimi gradivi, avtentizacijo, učitelja, ki ustvarja avtentičnost, ter na avtentičnost osredinjeni pristop (ang. *authenticity-centred approach*). Osnovni premisi na avtentičnost osredinjenega pristopa, ki ga je zasnovala Mishan (2005), sta na opravih temelječe učenje in raba avtentičnih

1 V članku sva zaradi lažje berljivosti opustili hkratno rabo moških in ženskih slovničnih oblik.

gradiv in opravil. Bocanegra-Valle (2010) in Lesiak-Bielawska (2018) priporočata na avtentičnost osredinjeni pristop vsem učiteljem TJS, ki bi želeli izvajati pouk z avtentičnimi gradivi in opravili. V Sloveniji se je z raziskovanjem rabe avtentičnih gradiv v primerjavi z rabo učbenikov za TJS ukvarjala Topler Potočnik (2014), rabo avtentičnih videoposnetkov sta raziskovali Jurković in Mertelj (2015), Lenassi (2020) pa avtentična digitalna besedila. Pričujoči prispevek raziskuje stališča študentov do avtentičnega opravila »študij literature« na dveh nefiloloških oddelkih Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kar predstavlja raziskovalno vrzel, ki jo želi prispevek zapolniti.

2 PREGLED LITERATURE

Gilmore (2007) navaja, da se pojem avtentičnost v tujejezikovni didaktiki nanaša na jezik, besedilo, tipe opravil, interakcijo med učencem in učiteljem, situacijo v razredu, ocenjevanje in kulturo. Breen (1985: 61) je kot eden prvih razvil tipologijo avtentičnosti, ki zajema: »(1) avtentičnost besedil, ki jih uporabimo kot vnos (ang. *input*) za učence; (2) avtentičnost učenčeve interpretacije takih besedil; (3) avtentičnost opravil, primernih za učenje jezika; (4) avtentičnost razredne situacije«. Breenova razdelitev na štiri koncepte avtentičnosti se uporablja še danes in predstavlja izhodišče za druge tipologije avtentičnosti, kot je npr. MacDonald idr. (2006), ki delijo avtentičnost na avtentičnost besedila, avtentičnost učenca, avtentičnost zmožnosti in avtentičnost razreda. Se pa večina raziskovalcev še vedno bolj ali manj ukvarja z avtentičnostjo opravil in avtentičnostjo besedila (Guariento in Morley 2001; Lee 1995), ki sta tudi predmet te študije.

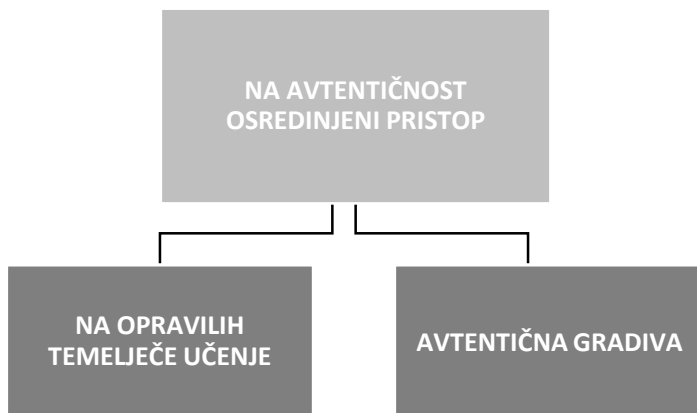
Opredelitev avtentičnih besedil ni enoznačna. Za Harmerja (1983) so avtentična besedila tista, ki so bila ustvarjena za naravne govorce. Nunan (1999) pa jih razume kot besedila, ki prvotno niso bila namenjena za poučevanje jezika. Jordan (1997: 13) definira avtentično besedilo kot tisto, »s katerimi se ukvarjajo študenti v sklopu svoje stroke in so ga napisali strokovnjaki za strokovnjake«. Skorczyńska Sznajder (2001: 390) pa poudarja, da se avtentičnost v besedilih, ki jih najdemo pri pouku TJS »ne nanaša samo na obliko, vsebine in sporazumevalni cilj besedila, ampak predvsem na namen branja«. V prispevku razumeva avtentična besedila kot tista, s katerimi se študenti ukvarjajo v sklopu svoje stroke in niso poenostavljena ali prirejena za poučevanje.

Shomoossi in Ketabi (2007) menita, da bi se bolj kot avtentičnim besedilom morali posvetiti učitelju, ki ustvarja avtentičnost (ang. *authenticating teacher*). Ta naj bi pomagal učencem razumeti in pozitivno sprejeti avtentična gradiva. Shomossi in Ketabi (2007) sta se oprla na Van Lierjevo (1996) avtentizacijo (ang. *authentication*), kjer učitelj in učenec soustvarjata avtentičnost, kar ustreza avtentičnosti kot »situaciji v razredu« (Breen 1985: 61). Van Lier (1996: 28) definira avtentičnost kot »rezultat ‚avtentizacije‘ učitelja in učenca, ki naredita jezik in učni proces avtentičen«. Lee (1995) meni, da je avtentičnost mogoča le, kadar je učenec naklonjen avtentičnim gradivom, hkrati pa opozarja, da avtentična

gradiva učencu ne bodo avtomatično všeč samo zato, ker so avtentična. Tako kot Wid-dowson (1979) in Breen (1985) tudi Lee (1995) poudarja vlogo učenca pri samem pedagoškem procesu. Gradiva morajo biti skrbno izbrana glede na učenca (njegove interese, izkušnje, znanje jezika, sporazumevalni potencial itd.), opravilo mora biti primerno izvedeno, učitelj pa mora biti fleksibilen in dovzeten za način poučevanja, ki se osredotoča na učenca in njegove potrebe, kar je eno izmed osnovnih vodil pri poučevanju TJS. Dudley-Evans in St John (1998: 28) namreč poudarjata vlogo analize potreb, na podlagi katere učitelj TJS oblikuje dejavnosti tako, da »odsevajo, kar se dogaja v realnem življenju«.

Stik z realnostjo izven učilnic in avtentična gradiva igrata pomembno vlogo pri na opravih temeljčem učenju, ki primarno izhaja iz konteksta poučevanja drugega jezika, vendar pa je uveljavljeno tudi pri poučevanju TJS. Nunan (1989) definira opravilo kot dejavnost, ki zahteva od učencev sporazumevanje v ciljnem jeziku, pri čemer je poudarek na pomenu, in ne na obliki. Skehan (1996: 38) opravilo opiše kot »dejavnost, ki ima zvezo z realnostjo, pri kateri je na prvem mestu pomen, ima opredeljen cilj in je ovrednotena glede na dosežen rezultat«. Van den Branden, Van Gorp in Verhelst (2007) opravilo razumejo kot dejavnost, ki jo učenec izvede, da bi dosegel nek cilj, a hkrati vsebuje smiselno rabo jezika. Stopnje, potrebne za zasnovano opravilo, so: analiza potreb, oblikovanje učnega načrta na ravni predmeta, razvoj gradiv, metodika, ovrednotenje učenčevih dosežkov in evalvacija predmeta (Doughty in Long 2003).

Mishan (2005) je zasnovala na avtentičnost osredinjeni pristop, ki združuje avtentična gradiva in na opravih temeljčee učenje ter ohranja avtentičnost skozi sam pedagoški proces: »Osredotočen je na gradiva in oblikovanje učnih gradiv, ne le kot strokovno spretnost avtorjev učbenikov, temveč tudi kot sposobnost učitelja v določenem učnem kontekstu.« (Mishan 2005: ix) Izhodišče in okvir na avtentičnost osredinjenega pristopa so avtentična opravila, ki morajo odražati prvotni sporazumevalni namen gradiva.

Shema 1: Komponente na avtentičnost osredinjenega pristopa

V njeni tipologiji so opravila podobna avtentičnim situacijam izven učilnice, kjer gre za prepletanje različnih jezikovnih zmožnosti z določenim namenom, in ne gre za utrjevanje določenih zmožnosti, kot je običajno pri poučevanju tujih jezikov. Mishan (2005: 78) razlikuje med sedmimi komunikativni nameni: »informativni, prepričevalni, sporazumevalni, poučevalni, interaktivni, spodbudni in odzivni«. Kategorije služijo v podporo pri zasnovi gradiv in opravil. Mishan (2005: 75) navaja šest smernic za zasnovo avtentičnih opravil: »(1) opravila odražajo izvorni komunikativni namen besedila, na katerem temeljijo; (2) so besedilu primerna; (3) omogočajo odziv ali zavzetost za besedilo; (4) so podobna opravilom izven učilnice; (5) aktivirajo učenčevo obstoječe znanje ciljnega jezika in poznavanje kulture ter (6) vsebujejo smotno komunikacijo med učenci«. Prve tri smernice zajemajo primernost opravil, ki naj bi odražala izvorni komunikativni namen besedila ter omogočala notranji ali zunanji odziv in čustveno ali kognitivno vpletenost v opravilo. Za poučevanje TJS je še posebej značilna četrta smernica, tj. naj opravilo sledi opravilom v poklicnem svetu, predstavlja simulacijo ali dejansko izvedbo opravila. Zadnji dve smernici se nanašata na aktiviranje učenčevega predznanja in s tem povezano individualizacijo učnega procesa z določenim namenom ali ciljem opravila, kar lahko vključuje pristno komunikacijo med učenci in/ali govorniki ciljnega jezika, s čimer učni proces preskoči meje učilnice.

Na avtentičnost osredinjeni pristop in smernice za zasnovo avtentičnih opravil v TJS opozarjata Bocanegra-Valle (2010) in Lesiak-Bielawska (2018: 129), ki jih priporočata učiteljem TJS, ki želijo »zasnovati avtentična opravila, ki so lahko koristna za učence in bi jih motivirala za učenje.« Številni raziskovalci TJS pripisujejo avtentičnim gradivom velik pomen in njihova raba je med učitelji TJS zelo razširjena (Bocanegra-Valle 2010).

Analiza literature je pokazala, da so raziskovalci proučili tako prednosti kot tudi pomanjkljivosti in pasti rabe avtentičnih gradiv pri pouku TJS. Kelly idr. (2002) na podlagi praktičnih izkušenj priporočajo delo v parih ali skupinah, kar učencu pomaga pri razumevanju avtentičnih gradiv. Torregrosa Benavent in Sánchez-Reyes Peñamaría (2011) predlagata, da bi bilo pri poučevanju bolj smiselno uporabljati krajša avtentična besedila. Zohoorian (2015) je v raziskavi rabe avtentičnih besedil pri pouku angleščine kot jeziku stroke na visokošolski ravni dokazala, da raba avtentičnih besedil in opravil na visokošolski ravni pozitivno vpliva na motivacijo študentov. Tudi Borucinsky in Jelčić Čolakovac (2020) sta na podlagi raziskave med študenti TJS ugotovili, da avtentična gradiva ugodno vplivajo na motivacijo študentov. Spoznali sta, da niso vsa opravila, ki temeljijo na rabi avtentičnih gradiv, enako koristna in da so govorne dejavnosti za to primernejše kot preverjanje bralnega razumevanja.

3 KONTEKST RAZISKAVE

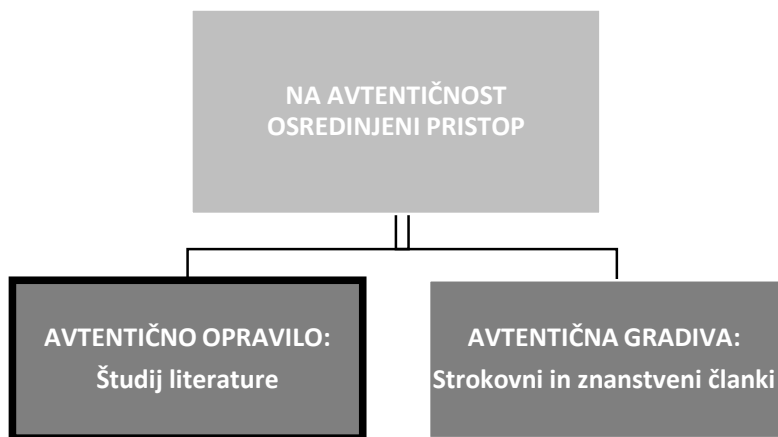
Koncept avtentičnosti bova ponazorili z vidika poučevanja angleščine in nemščine kot jezika stroke na dveh nefiloloških oddelkih Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer avtorici poučujeva.

Na Oddelku za geografijo (GEO) se angleščina izvaja pri predmetu *Branje in interpretacija angleških strokovnih besedil za geografe* kot semestrski predmet v drugem letniku prve stopnje študija v obsegu 30 kontaktnih ur in 3 KT. Predmet je obvezen za enopredmetne ter izbirni za dvopredmetne študente. Glavni cilj je razumevanje bistva in posameznih informacij v avtentičnih angleških strokovnih besedilih ter nadgradnja sporazumevalnih zmožnosti v angleščini. Na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo (EKA) se nemščina izvaja v prvem in drugem letniku prve stopnje študija kot obvezni izbirni letni predmet. *Nemški jezik 2*, ki je predmet te raziskave, se izvaja v obsegu 120 kontaktnih ur in 6 KT. V prvem letniku je glavni cilj utrditi splošno znanje jezika in razvijati razumevanje krajših strokovnih besedil ob uporabi učbenika *Nemščina za etnologue in kulturne antropologe I* (Podgoršek 2015). V drugem letniku sledi nadgradnja zmožnosti razumevanja besedil, ki vključuje branje strokovnih in znanstvenih člankov ter zmožnost zasnove, priprave, izvedbe in analize intervjujev v nemščini.

Branje in povzemanje strokovnih in znanstvenih člankov sodi v širši kontekst avtentičnega opravila »študij literature«, ki predstavlja opravilo, značilno tako za kontekst študija kot tudi poklicnega udejstvovanja, kar je razlog za umestitev tega opravila v učni načrt. Vodeno branje člankov predstavlja prvi korak v procesu razvoja zmožnosti študentov za samostojni študij literature. Namen obravnave člankov pri pouku je v prvi vrsti razumevanje in predstavitev vsebine članka s ciljem uporabe pridobljenega znanja pri študiju strokovnih predmetov. Študenti imajo možnost izbire teme in članka, kar pozitivno vpliva na afektivne dejavnike, kot so motivacija, zanimanje za vsebino in odnos do učenja jezika. Avtentična besedila s posameznih strokovnih področij vsebujejo strokovno terminologijo, študenti se jo naučijo sami izluščiti in razjasniti natančen pomen ključnih pojmov, pri čemer je zelo koristno znanje uporabe referenčnih virov in metode preverbe v vzporednih besedilih.

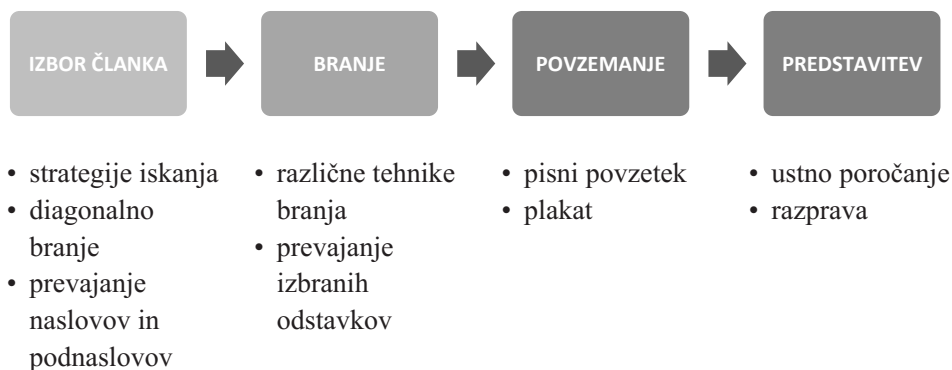
Med pristopoma pri angleščini in nemščini obstajajo razlike, ki imajo različne razloge. Eden je status jezika, angleščina je za veliko večino študentov prvi tuji jezik, je vseprisotna in jo študenti obvladajo na visoki ravni. Nemščina je praviloma drugi tuji jezik, kjer je raven znanja nižja, poleg tega so skupine zelo heterogene, zato je za nekatere študente branje avtentičnih besedil zelo zahtevno in potrebujejo veliko podpore, kar je možno z individualizacijo procesa izvedbe opravila. Heterogenost v skupini lahko izkoristimo za sodelovalno delo v parih, kjer si študenti vzajemno pomagajo, kot priporočajo tudi Kelly idr. (2002). Priprava na pouk z avtentičnimi opravili je z vidika učitelja zelo zahtevna še posebej pri drugem tujem jeziku, kjer je znanje jezika na nižji ravni kot pri prvem. Učitelj mora učni načrt na mikro ravni sproti prilagajati in izboljševati zasnovo opravila.

V shemi 2 je prikazana operacionalizacija na avtentičnost osredinjenega pristopa v pričujoči raziskavi, v kateri analizirava eno samo komponento koncepta, in sicer avtentično opravilo. Analiza člankov ni predmet te raziskave.

Shema 2: Komponente na avtentičnost osredinjenega pristopa pri pouku tujih jezikov stroke

Opravilo ‚študij literature‘ vsebuje naslednje osnovne faze: samostojno iskanje članka, branje z uporabo različnih strategij, tehnik in referenčnih virov, prevajanje, povzemanje in predstavitev, kot je razvidno iz sheme 3. Vsaka faza vsebuje več korakov, ki so odvisni od različnih dejavnikov, še posebej od znanja jezika. Tako je poleg osnovnih korakov pri nemščini veliko več ukvarjanja z jezikom, s strategijami branja in z učenjem uporabe referenčnih virov.

Shema 3: Faze branja in povzemanja člankov s posameznimi koraki

Izvedba opravila za študente predstavlja velik izziv, zato je na začetku izjemno pomembno, da do te dejavnosti vzpostavijo pozitiven odnos. Tak pristop pa predstavlja tudi izziv za učitelja, ki mora sam razviti opravila in izdelati gradiva za pouk ter jih postopno optimizirati, kar lahko traja več let. Branje strokovnih in znanstvenih člankov se začne s pogovorom o izkušnjah študentov z branjem člankov, o tematikah, ki jih zanimajo, in o

razlogih, zakaj berejo članke. Študenti nato večinoma sami poiščejo strokovni ali znanstveni članek na spletu ali v oddelčni knjižnici. Če je potrebno, jim pri iskanju pomagata knjižničarka in lektorica, ki končni izbor tudi potrdi. Glavni kriteriji za izbor članka so, da študente članek pritegne, da je besedilo primerno njihovi ravni znanja in da to tematično obravnavajo pri katerem od strokovnih predmetov.

Proces branja zajema različne tehnike, od diagonalnega, selektivnega do natančnega branja, prek katerih študenti razvijajo tako pozitiven odnos do branja v tujem jeziku kot tudi zmožnost samostojnega pristopa k branju zahtevnih besedil. V prvi fazi študenti berejo diagonalno, ko najdejo primeren članek, pa naslov in podnaslove preberejo natančno in jih z namenom nedvoumnega razumevanja po potrebi prevedejo. Prvo fazo zaključijo z zapisom metapodatkov o članku. Ta faza branja je pri študentih EKA zaradi nižje ravni znanja jezika daljša, članke berejo bolj vodeno in postopno kot študenti GEO, koraki pa so podani v študijskem gradivu (Podgoršek 2021). Branje pri nemščini spremlja intenziven študij ilustrativnih odlomkov iz člankov. Na teh primerih se študenti učijo razumeti naslove, uvode, zaključke, povzetke, prehode, opis metodologije, rezultatov in slikovnega gradiva. Zavedanje o jezikovnih strukturah poteka z induktivno obravnavo slovnice, ko jo študenti v besedilu odkrivajo. Na podlagi tega se okvirni učni načrt organsko razvija, kar zahteva prilagodljivega učitelja, ki je pripravljen tvegati s sprotnim uglaševanjem učnega načrta z izobraževalnimi potrebami študentov. Povezovanje procesov procesiranja jezika od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor je še posebej primerno za ciljno skupino študentov kot mladih odraslih, ki so bolj kot mlajši učenci zmožni razumeti abstraktna pravila. Avtentična besedila so lahko tudi prezahtevna. V takih primerih se jezikovni vnos pri pouku natančneje razdela, npr. s parafraziranjem, multimodalnimi ponazoritvami in ciljno usmerjenimi vajami na podlagi krajših avtentičnih besedil. Poudarek je na ozaveščanju in razvijanju strategij, relevantnih za branje strokovnih in znanstvenih člankov kot žanra, ki ima svoje zakonitosti, ne glede na jezik članka.

Razumevanja prebranega članka se pri študentih GEO preverja s tem, da izluščijo bistvo besedila in napišejo kratko obnovo v angleščini in slovenščini, pri študentih EKA pa s pisanjem povzetka članka ter izdelavo plakata v nemščini. Prvi korak izdelave plakata predstavlja ogled videoposnetka o zasnovi in pomenu plakata v akademskem svetu, sledi analiza primerov plakata, pri kateri je cilj identificirati dobre in problematične rešitve pri zasnovi plakata. Drugi korak zajema izdelavo osnutka plakata v nemščini, predstavitev osnutka sošolcem in sošolkam, povratno informacijo sošolcev in sošolk in lektorice ter izboljšano verzijo plakata.

Opravilo pri študentih EKA zaokroži predstavitev članka, ki poteka na podlagi plakata po postajah (nem. *Stationenlernen*). To pomeni, da vsak svoj članek predstavi vsaj dvakrat, z vsakokratno publiko vzpostavi komunikacijo, ki temelji na vprašanjih in odgovorih. Nadaljnje predstavitve so namenjene izboljšavam in razvijanju tekočnosti. Namen predstavitev v manjših skupinah je vadenje v varnem okolju, brez frontalne izpostavljenosti. Lektorica predstavitev spremlja in po končani predstavitvi poda povratno

informacijo. Pri študentih GEO je avtentično besedilo iztočnica za pogovor, kot priporočata Borucinsky in Jelčić Čolakovac (2020). Individualno zagovarjajo svoje delo v angleščini, in sicer obrazložijo, zakaj so si izbrali ta članek, kako so se lotili povzemanja besedila, kaj jim je pri parafraziranju predstavljalo največji izziv, in na kratko obnovijo vsebino članka.

Avtentično opravilo pri pouku angleščine za študente GEO in nemščine za študente EKA je v veliki meri skladno s smernicami za zasnovo avtentičnih opravil (Mishan 2005).

1. Opravilo odseva prvotni komunikativni namen besedila, ki je zaradi specifik TJS in kompleksnosti opravil večplasten. Študenti se seznanijo z besedilom (informativni namen), besedilo jih mora prepričati z vsebino, da ga izberejo (prepričevalni namen) in na besedilo se morajo odzvati produktivno, tako da napišejo povzetek in vsebino predstavijo ustno (odzivni namen).
2. Primernost opravila se kaže v tem, da odraža prvotni komunikativni namen besedil, ki jih berejo tako študenti kot tudi strokovnjaki. Opravilo ne vsebuje tipičnih nalog, kot so vprašanja za razumevanje besedila ali vaj za razvijanje določenih jezikovnih zmožnosti.
3. Opravila vzpodbujajo odziv oziroma zavzetost za besedilo, saj si študenti besedila izberejo sami, način branja prilagajajo cilju. To je lahko diagonalno branje, natančno branje odlomkov, ki jih še posebej zanimajo, ali selektivno branje, ko iščejo določene informacije.
4. Opravilo je približek opravilom iz poklicnega sveta, saj jih pripravlja tako na študij kot tudi na delo v poklicu, poleg tega pa branje v tujem jeziku širi obzorja in zaupanje v zmožnost branja zahtevnih besedil v tujem jeziku.
5. Študenti aktivirajo predznanje jezika in ciljne kulture, ki pa je pri obeh predmetih nad njihovo ravno znanja in sega v angleščini od B2 do C1 ter v nemščini od B1 do C1, a s pomočjo slovarjev, krajših jezikovnih nalog in preko sodelovanja v parih to opravilo zmorejo.
6. Cilj opravila – razumevanje in predstavitev članka v tujem jeziku – je pristen, saj članke študenti berejo tudi pri strokovnih predmetih in pri pripravi zaključnih nalog. Omogoča tudi pristno komunikacijo med študenti.

4 RAZISKAVA

Namen raziskave je ugotoviti in analizirati stališča študentov do rabe avtentičnih gradiv in opravil pri pouku angleščine in nemščine kot jezika stroke.

RV1: Kakšna so stališča študentov do rabe avtentičnih gradiv in opravil pri pouku TJS?

RV2: Kakšen je vpliv na avtentičnost osredinjenega pristopa na motivacijo študentov za učenje TJS?

Podatke za analizo sva zbrali z anketnim vprašalnikom, ki obsega vprašanja zaprtega in odprtega tipa. Vprašanja zaprtega tipa so zasnovana na podlagi petstopenjske Likertove lestvice stališč (od 1 = zelo nekoristno do 5 = zelo koristno). Študentom sva po elektronski pošti poslali vabilo in opomnik s povezavo na vprašalnik, zasnovan v odprtokodni aplikaciji 1KA (1ka.si). Vprašalnik so anonimno izpolnjevali v letnem semestru 2020/2021. Zanesljivost vprašalnika iz vsebinskega sklopa sva preverili s pomočjo Cronbachove Alfe, ki ocenjuje zanesljivost z vidika notranje skladnosti vprašalnika. Na danem vzorcu se je vprašalnik izkazal kot zanesljiv – Cronbachov koeficient notranje konsistentnosti je $\alpha=0,662$, kar nakazuje na zmerno zanesljivost testa ($0,64 \leq \alpha \leq 0,79$).

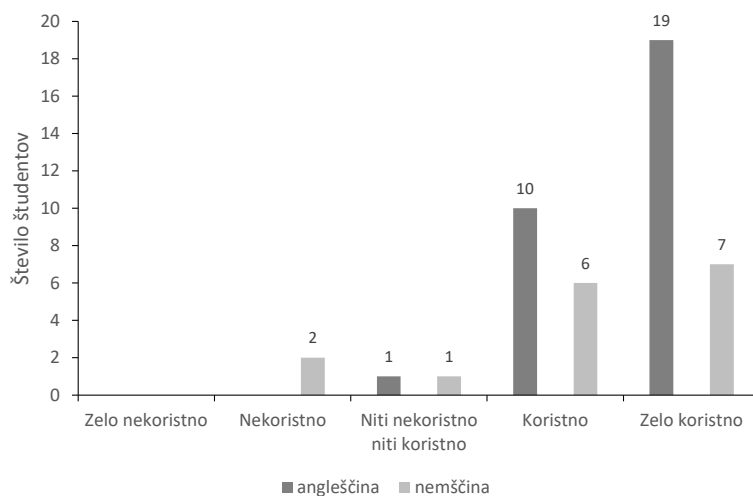
V raziskavi sva k sodelovanju povabili 91 študentov, odzvalo se jih je 46 (51 %), ki so obiskovali pouk TJS na Oddelku za geografijo v študijskem letu 2020/2021 ($n=30$) ter na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo v študijskih letih 2018/2019 ($n=7$), 2019/2020 ($n=4$) in 2020/2021 ($n=5$).

Kvantitativna obdelava podatkov je bila izvedena s statističnim programskim paketom SPSS 24.0. Za opis in analizo podatkov sva uporabili deskriptivno metodo, za analizo povezanosti pa Spearmanov koeficient korelacije in χ^2 -kvadrat preizkus. Poleg kvantitativnih podatkov sva z odgovori na odprto vprašanje pridobili tudi kvalitativne podatke z namenom boljšega vpogleda v raziskovano tematiko. Pri kvalitativni analizi sva uporabili induktivni pristop, pri katerem sva večkrat natančno prebrali odgovore, izluščili glavne kategorije in jih interpretirali v povezavi s kvantitativnimi podatki. V ilustracijo navajava nekatere najbolj tipične izjave udeležencev raziskave. Označene so s kraticami, ki se nanašajo na smer študija in zaporedno številko študenta v anketi, npr. GEO 7.

5 REZULTATI IN RAZPRAVA

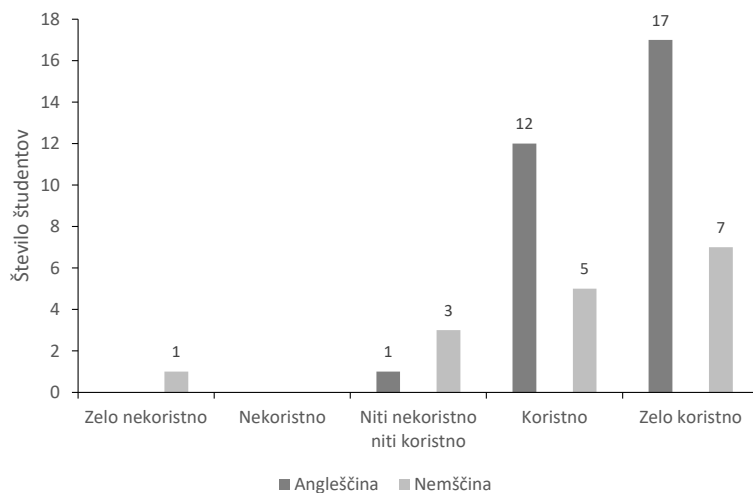
5.1 Stališča študentov do rabe avtentičnih gradiv in opravil pri pouku TJS

Upoštevajoč Lee (1995), da je avtentičnost mogoča le, kadar so študenti naklonjeni avtentičnim gradivom, sva raziskali, kakšna stališča imajo do njih študenti. Rezultati so pokazali, da so študenti GEO in EKA, ki so odgovorili na vprašalnik, močno naklonjeni rabi avtentičnih gradiv in opravil pri pouku angleščine in nemščine kot TJS. Veliki večini se zdi raba avtentičnih gradiv in opravil koristna (graf 1). Povprečje je bilo najvišje pri spremenljivki branje znanstvenih člankov v angleščini ($M=4,6$) in nemščini ($M=4,13$). 91,6 % študentom se zdi branje znanstvenih člankov koristno. Študenti geografije so bili nekoliko bolj naklonjeni branju znanstvenih člankov kot študenti etnologije in kulturne antropologije. Razlog za to je morda višja raven prvega tujega jezika (angleščine) pri študentih GEO.

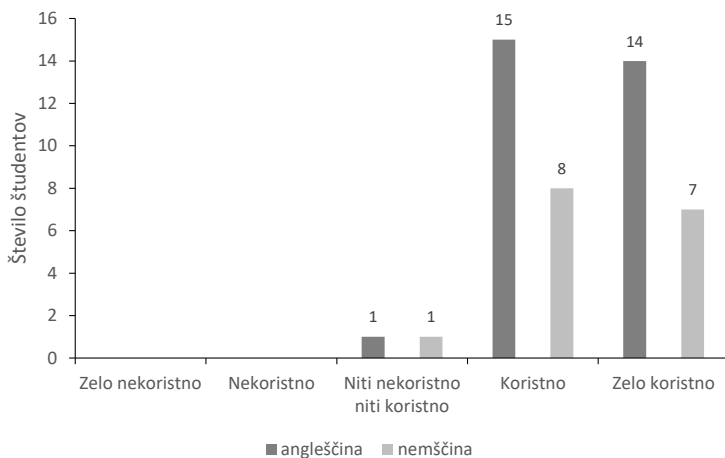
Graf 1: Koristnost branja znanstvenih člankov (n=46)

Obravnava avtentičnih člankov (besedil, ki smo jih obravnavali pri pouku, vendar v to kategorijo ne sodijo znanstveni članki) je po mnenju 89,1 % študentov koristna, kot je razvidno iz grafa 2. Študenti geografije ($M=4,53$) so bili obravnavi avtentičnih člankov nekoliko bolj naklonjeni kot študenti EKA ($M=4,06$), razlogi so podobni kot zgoraj, rezultat pa kaže na konsistentnost študentskih mnenj.

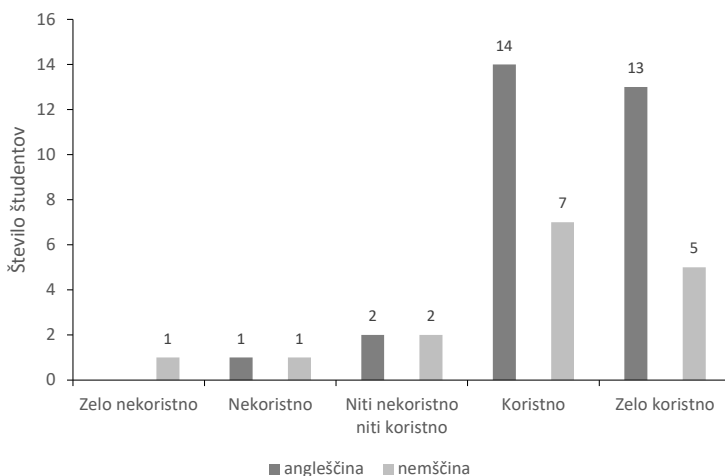
Graf 2: Koristnost obravnave avtentičnih člankov (n=46)

95,7 % študentom se je zdelo, da je avtentično opravilo pisanja povzetka v tujem jeziku koristno (graf 3). Samo 4,3 % študentov se pisanje povzetka članka v angleščini ali v nemščini ni zdelo niti koristno niti nekoristno. Nihče tega opravila ne vidi kot nekoristnega. Rezultati pri obeh skupinah so izredno usklajeni, kar se kaže tudi v povprečnih vrednostih; pisanje povzetka v angleščini ($M=4,43$) ter v nemščini ($M= 4,38$).

Graf 3: Koristnost pisanja povzetka v tujem jeziku ($n=46$)

Pisanje obnove v slovenščini se zdi 84,8 % udeležencem raziskave koristno (graf 4). Študenti geografije ($M=4,3$) so bili v povprečju bolj naklonjeni pisanju obnove v slovenščini kot študenti EKA ($M=3,88$).

Graf 4: Koristnost pisanja obnove v slovenščini ($n=46$)

Da bi raziskali, ali obstajajo povezave med stališči študentov, ki so pozitivno naklonjeni rabi različnih avtentičnih gradiv, sva uporabili Spearmanov koeficient korelacije. Ugotovili sva, da obstaja med določenimi spremenljivkami zmerna statistično značilna pozitivna povezanost. Tistim študentom, ki se jim zdi koristna uporaba strokovnih člankov, se zdi koristno tudi branje znanstvenih člankov ($\rho=0,478$). Tistim študentom, ki se jim zdi koristno branje znanstvenih člankov, se zdi koristno tudi pisanje obnove v tujem jeziku ($\rho=0,431$) in v slovenščini ($\rho=0,450$). Študentom, ki se jim zdi koristno pisanje obnove v tujem jeziku, se jim zdi koristno tudi pisanje obnove v slovenskem jeziku ($\rho=0,477$). Da bi ugotovili, ali obstajajo statistično pomembne razlike med študenti geografije in etnologije in kulturne antropologije, sva izvedli χ^2 -kvadrat preizkus. Rezultati kažejo, da med skupinama ni statistično značilnih razlik.

5.2 Vpliv na avtentičnost osredinjenega pristopa na motivacijo študentov za učenje jezika

Analiza kvalitativnih podatkov je pokazala, da so skoraj vsi študenti navedli pozitiven vpliv na avtentičnost osredinjenega pristopa na njihovo motivacijo, nekaj študentov EKA je navedlo pozitiven in negativen vpliv, ena študentka EKA pa mu ni pripisala dosti vpliva. Svoje mnenje je dopolnila s časovno dimenzijo: »V enem letu se mi zdi, da ni razlike, na kak način se učiš.« (EKA 4) V Sloveniji na opravljenih temeljčeh učenje pri pouku nemščine ni ustaljena in razširjena praksa, študenti v tej skupini so se praviloma prvič srečali s takim načinom poučevanja, zato je razumljivo, da vsem ni všeč, za nekatere je tudi prezahtevno, tako jezikovno kot tudi z vidika zahtevane visoke ravni samostojnosti pri učenju, vendar to ni nujno slabo: »Pozitivno, saj so opravila zanimiva, včasih pa malce negativno, saj so ta lahko zelo zahtevna in presegajo tvoje dejanske zmožnosti, zato jih opraviš manj kvalitetno.« (EKA 9) Iz nekaterih mnenj izhaja potreba po daljšem obdobju za ponotranjenje takšnega načina učenja: »Na začetku je sigurno povzročilo nekoliko več strahu in stresa zaradi bojzani pred tem, vendar sem po tem, ko sem osvojila majhne zmage v razumevanju itd. začutila motivacijo, tako da menim, da je to pravilen pristop, ni pa najlažji :).« (EKA 5) Študenti GEO in EKA so pozitiven vpliv na motivacijo pojasnili s tem, da so ob vidnem napredku dobili dodaten zagon za učenje, opravila so osmislila učenje, v veselje jim je bilo brati članke, laže so se učili, vzdušje je bilo sproščeno, všeč sta jim bila sodelovanje in razpravljanje, kot je zapisala študentka geografije: »Možnost pogovora in izražanja svojih stališč.« (GEO 7) Na ta način so se tudi bolje spoznali (še posebej v času epidemije in poteka pouka na daljavo): »da smo veliko sodelovali in se dejansko spoznavali med sabo« (GEO 7) in se tako veliko naučili. Kot sta ugotovili Borucinky in Jelčić Čolakovac (2020), so avtentična gradiva učinkovita pri motiviranju študentov za diskusije. Interakcijo na podlagi avtentičnih gradiv je kot pozitivno omenjala kar tretjina študentov geografije.

Izpostavili so tudi, da jih je motiviralo delo v skupinah: »čas za skupne debate in prosto govorjenje o tematiki v skupinah do 5« (GEO 7). Iz mnenja študenta EKA je razvidno tudi, kakšen sloves ima pri nekaterih pouk nemščine in kakšen vpliv na spremembo te percepcije je imel na avtentičnost osredinjeni pristop: »Menim, da je bil ravno to razlog, da nemščina ni postala strah in trepet. Da jezik ni ostal na neki abstraktni ravni, temveč je bil povezan z našo metodologijo in stroko.« (EKA 16)

6 ZAKLJUČEK

V prispevku so predstavljeni operacionalizacija koncepta na avtentičnost osredinjenega pristopa (Mishan 2005), ki združuje avtentična gradiva in na opravljenih temeljče učenje in rezultati raziskave stališč študentov glede rabe avtentičnih gradiv in opravil za učenje TJS v kontekstu poučevanja angleščine in nemščine kot jezika stroke na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Z analizo avtentičnega opravila ‚studij literature‘ sva pokazali, da se lahko pristop Frede Mishan uporabi tudi pri poučevanju TJS na visokošolski ravni, v heterogenem učnem okolju.

V kvantitativni raziskavi med študenti geografije ter etnologije in kulturne antropologije je statistična analiza podatkov pokazala, da imajo pozitivna stališča do rabe avtentičnih gradiv in opravil pri pouku TJS. Najbolj so naklonjeni branju znanstvenih člankov, študenti geografije so bili temu nekoliko bolj naklonjeni, kar kaže na večjo zahtevnost branja pri študentih nemščine, katerih znanje je zaradi statusa nemščine kot drugega tujega jezika razumljivo nižje kot pri študentih GEO znanje angleščine. Velika večina meni, da je raba tako avtentičnih gradiv (strokovnih, znanstvenih člankov itd.) kot tudi avtentičnih opravil (povzemanje člankov in pisanje obnove v tujem jeziku in slovenščini) koristna zanje. Večina študentov je navedla tudi pozitiven vpliv rabe avtentičnih opravil na njihovo motivacijo.

Rezultati analize kažejo na veliko naklonjenost študentov do na avtentičnost osredinjenega pristopa, ki ima tudi pozitiven vpliv na njihovo motivacijo. Kvalitativna analiza pa je razkrila nekaj izzivov, s katerimi se srečujejo posamezni študenti in bi jih bilo pri načrtovanju učnega procesa v prihodnosti smiselno upoštevati. Navedeni dejavniki torej govorijo v prid uporabi na avtentičnost osredinjenega pristopa pri pouku TJS, kot priporoča Lesiak-Bielawska (2018).

V prihodnosti bi veljalo raziskati, kako učinkovito na avtentičnost osredinjeni pristop pripravlja študente TJS za samostojni študij literature. Rezultati nakazujejo, da bi bilo smiselno zasnovati longitudinalno raziskavo, v kateri bi pridobili podatke od tistih, ki opravljajo poklic v svoji stroki, z namenom ugotavljanja trajnosti in uporabnosti pridobljenega znanja.

BIBLIOGRAFIJA

- BASTURKMEN, Helen (2010) *Developing courses in English for specific purposes*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- BLAGOJEVIĆ, Slavka (2013) Original texts as authentic ESP teaching material – The case of philosophy. *ESP Today* 1(1), 113–126. 30. 8. 2021. https://www.esptoday-journal.org/pdf/vol_1_1/7.%20SAVKA%20BLAGOJEVIC-%20full%20text.pdf.
- BOCANEGRA-VALLE, Ana (2010) Evaluating and designing materials for the ESP classroom. M.F. Ruiz-Garrido, J. C. Palmer-Silveira, I. Fortanet-Gómez (ur.), *English for Professional and Academic Purposes*. New York: Rodopi, 141–165.
- BORUCINSKY, Mirjana/Jasmina JELČIĆ ČOLAKOVAC (2020) Promoting Authenticity in the ESP Classroom: The Impact of ICT and Use of Authentic Materials on Reading Comprehension. T.Vasiljeva Petkova, V. Stefanov Chukov (ur.), *5th International e-Conference on Studies in Humanities and Social Sciences: Conference Proceedings*, Beograd: Center for Open Access in Science, 31–44. 30. 8. 2021. <https://www.centerprode.com/conferences/5IeCSHSS/coas.e-conf.05.03031b.pdf>.
- BREEN, Michael P. (1985) Authenticity in the language classroom. *Applied Linguistics* 6, 60–70.
- CARTER, David (1983) Some Propositions about ESP. *The ESP Journal* 2, 131–137.
- DOUGHTY, Catherine J./Michael H. LONG (2003) Optimal Psycholinguistic Environments for Distance Foreign Language Learning. *Language Learning & Technology* 7(3), 50–80. 1. 10. 2021. https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/bitstream/10125/25214/1/07_03_doughty.pdf.
- DUDLEY-EVANS, Tony/Maggie-Jo ST JOHN (1998) *Developments in ESP: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: CUP.
- GILMORE, Alex (2007) Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching* 40 (2), 97–118.
- GUARIENTO, William/John MORLEY (2001) Text and task authenticity in the EFL classroom. *ELT Journal* 55 (4), 347–353.
- HARMER, Jeremy (1983) *The Practice of English Language Teaching*. London: Longman.
- JORDAN, Robert R. (1997) *English for Academic Purposes. A Guide and Resource Book for Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- JURKOVIĆ, Violeta/Darja MERTELJ (2015) Pedagogical uses of authentic video in ESP classrooms for developing language skills and enriching vocabulary. *Scripta Manent: revija Slovenskega društva učiteljev tujega strokovnega jezika*, vol. 9 (2), 15–33. 7. 6. 2022. http://www.sdutsj.edus.si/ScriptaManent/2015_9_2/Jurkovic%20and%20Mertelj.pdf.
- KELLY, Charles/Lawrence KELLY/Mark OFFNER/Bruce VORLAND (2002) Effective Ways to Use Authentic Materials with ESL/EFL Students. *The Internet TESL*

- Journal VIII* No. 8(11). 30. 8. 2021. <http://iteslj.org/Techniques/Kelly-Authentic.html>.
- LEE, Winnie Yuk-chun (1995) Authenticity revisited: text authenticity and learner authenticity. *ELT Journal* 49 (4), 323–328.
- LENASSI, Nives (2020) Abbreviations in a Business Italian course: prototypical models, authentic texts, and pedagogical tasks. J. Potočnik Topler idr. (ur.). *English and Italian in the frame of genre-based research and foreign language learning*. 1st ed. Maribor: University Press, Faculty of Arts. 5–32.
- LESIK-BIELAWSKA, Elżbieta D. (2018) *Teaching and Researching English for Specific Purposes*. Krakow: Księgarnia Akademicka.
- MACDONALD, Malcolm N./Richard BADGER/Maria DASLI (2006) Authenticity, Culture and Language Learning. *Language and Intercultural Communication* 6(3&4), 250–261.
- MISHAN, Freda (2005) *Designing Authenticity into Language Learning Materials*. Bristol: Intellect Books.
- NUNAN, David (1989) *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- PÉREZ CAÑADO, Maria Luisa/Ana ALMARGO ESTEBAN (2005) Authenticity in the teaching of ESP: An evaluation proposal. *Scripta Manent. Journal of the Slovene Association of LSP Teachers* 1(1), 35–43. 30. 8. 2021. http://www.sdutsj.edus.si/ScriptaManent/2005_1/Perez_Almagro.html.
- PODGORŠEK, Saša (2015) *Nemščina za etnologe in kulturne antropologe I = Deutsch für Ethnologen und Kulturanthropologen I*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- PODGORŠEK, Saša (2021) *Nemščina za etnologe in kulturne antropologe 2*. Neobjavljeno študijsko gradivo.
- POTOČNIK TOPLER, Jasna (2014) Using authentic materials for students of tourism in Slovenia: English language acquisition for students of the Faculty of Tourism of the University of Maribor. *Explorations in English Language and Linguistics*, vol. 2.2, 104–115. 7. 6. 2022. <http://www.exell.ff.untz.ba/wp-content/uploads/2016/02/ExELL.1.104-Potocnik-Topler.pdf>.
- SHOMOOSI, Nematullah/Saeed KETABI (2007) A Critical Look at the Concept of Authenticity. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching* 4 (1), 149–155. 30. 8. 2021. <https://e-flt.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2020/09/v4n12007/shomoossi.pdf>.
- SKEHAN, Peter (1996) A Framework for the Implementation of Task-based Instruction. *Applied Linguistics* 17(1), 38–62.
- SKORCZYNSKA SZNAJDER, Hanna (2001) Engineering textbooks: Introducing reading skills for academic purposes in the English syllabus of the first year technical telecommunications engineering. S. Posteguillo, I. Fortanet, J.C. Palmer (ur.),

- Methodology and new technologies in languages for specific purposes*. Castellón: Universitat Jaume I, 389–398.
- TORREGROSA BENAVENT, Gabriela/Sonsoles SÁNCHEZ-REYES PEÑAMARÍA (2011) Use of authentic materials in the ESP classroom. *Encuentro* 20, 91–93. 30. 8. 2021. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED530013.pdf>.
- VAN DEN BRANDEN, Kris/Koen VAN GORP/Machteld VERHELST (2007) *Tasks in Action: Task-based Language Education from a Classroom-Based Perspective*. Newcastle: Cambridge Scholars.
- VAN LIER, Leo (1996) *Interaction in the classroom: Awareness, autonomy and authenticity in the classroom*. London: Longman.
- WATSON TODD, Richard (2003) EAP or TEAP? *Journal of English for Academic Purposes* 2, 147–156.
- WIDDOWSON, Henry George (1979) *Explorations in applied linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- ZOHOORIAN, Zahra (2015) Motivation Level: A Study on the Effect of an Authentic Context. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 192, 15–25.

POVZETEK

STALIŠČA ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV DO RABE AVTENTIČNIH GRADIV IN OPRAVIL PRI POUKU TUJIH JEZIKOV STROKE

Pri poučevanju tujih jezikov stroke (TJS) na visokošolski ravni imajo pomembno mesto avtentična besedila in opravila, ki predstavljajo najpogosteje obravnavana tipa avtentičnosti. Avtentična besedila študentom omogočajo stik z jezikom in opravili, ki jih bodo potrebovali med študijem in/ali na poklicni poti. Na avtentičnost osredinjeni pristop (Mishan 2005) združuje avtentična gradiva in na opravljenih temelječe učenje, ki mora odražati prvotni sporazumevalni namen gradiva. Pri tem gre za prepletanje različnih jezikovnih zmožnosti z določenim namenom, kot je npr. razumevanje člankov v tujem jeziku. Analiza literature je pokazala, da so raziskovalci proučili tako prednosti kot tudi pomanjkljivosti in pasti rabe avtentičnih gradiv in opravil pri pouku TJS, ki jih je pri implementaciji koncepta smiselno upoštevati. V prispevku je predstavljen na avtentičnost osredinjeni pristop pri poučevanju angleščine in nemščine kot jezika stroke na dveh nefiloloških oddelkih Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Namen prispevka je ponazoriti in analizirati koncept avtentičnosti na primeru avtentičnega opravila »študij literature«, ki predstavlja avtentično opravilo, značilno tako za kontekst študija kot tudi poklicnega udejstvovanja. Opravilo zajema branje strokovnih in znanstvenih člankov ter pisanje povzetka v tujem jeziku in slovenščini. Prispevek raziskuje stališča študentov do obravnavanega koncepta za učenje TJS. Rezultati so pokazali, da so študenti geografije ter etnologije in kulturne antropologije močno naklonjeni rabi avtentičnih

gradiv in opravil pri pouku angleščine in nemščine kot TJS. Velika večina meni, da je raba avtentičnih gradiv in opravil koristna zanje. Kot najbolj koristno ocenjujejo branje znanstvenih člankov v tujem jeziku in pisanje povzetka v tujem jeziku. Večina je navedla tudi pozitiven vpliv rabe avtentičnih opravil na njihovo motivacijo.

Ključne besede: avtentična gradiva, avtentična opravila, na avtentičnost osredinjeni pristop, na opravih temelječe učenje, tuji jeziki stroke

ABSTRACT

STUDENT PERCEPTIONS OF THE USE OF AUTHENTIC MATERIALS AND TASKS IN LSP TEACHING

Authentic texts and tasks are the two most common categories of authenticity that play an important role in teaching languages for specific purposes (LSP) at the tertiary level. Authentic texts provide exposure to the language and tasks students will use during their studies or later in their professional lives. The authenticity-centred approach (Mishan 2005) combines authentic materials with task-based learning that must reflect the original communicative purpose of the materials. Different language skills are used for a specific purpose, for example, to understand articles in a foreign language. An analysis of the literature shows that researchers have studied both the advantages and disadvantages of using authentic materials in LSP teaching, and that it is useful to consider them when implementing this concept. This article presents the authenticity-centred approach to teaching English and German for specific purposes in two non-linguistic departments of the Faculty of Arts at the University of Ljubljana. The aim of the article is to analyse the concept of authenticity and illustrate it with an example of an authentic task typical of both academic and professional contexts, i.e. reading professional and scientific articles and writing a summary in a foreign language and the native language. The paper examines LSP students' attitudes towards the authenticity-centred approach. The results showed that students of Geography and Ethnology and Cultural Anthropology highly appreciated the use of authentic materials and tasks in LSP classes. The vast majority of the students perceived the authentic materials as useful. They found it most useful to read scientific articles and to write a summary in a foreign language. The majority of the students believed that the use of authentic tasks had a positive effect on their motivation for language learning.

Keywords: authentic materials, authentic tasks, authenticity-centred approach, task-based learning, languages for specific purposes